ignitis
#EnergySmart

Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainų tendencijos ir svarbiausios sausio mėnesio naujienos

ELEKTRA

Kainų tendencijos ir svarbiausios mėnesio vidurkiai

NORDPOOL birža

Gruodis	Sausis
212,22 € / MWh	145,87 € / MWh

Svarbiausi mėnesio įvykiai

2022 metų pradžia nuteikė optimistiškai: pirmosiomis metų dienomis „Nord Pool“ kaina Lietuvos zonoje formavosi tarp 70 ir 102 EUR/MWh. Sausio 6 d. situacija pasikeitė ir kaina pasiekė 172,54 EUR/MWh. Pošventinis laikotarpis ir ženkliai sumažėjęs energijos suvartojimas lėmė kainų kritimą pirmosios metų savaitės pradžioje, tačiau jau savaitės pabaigoje – elektros energijos suvartojimas grįžo į normą, tad dėl didesnės paklausos, padidėjo ir kainos.

Antrąją sausio savaitę atvėsus orams, elektros energijos kainos šoktelėjo į viršų: sausio 10 d., elektros energijos dienos vidurkio kaina Lietuvoje siekė 248,71 EUR/MWh. Tam tikromis valandomis kainos kilo iki 315,47 EUR/MWh. Trečiąją 2022 m. metų savaitę „Nord Pool“ Lietuvos kainų zonos vidurkis siekė 139,49 EUR/MWh. Palyginimui, praeitais metais tuo pačiu laikotarpiu, kainos vidurkis siekė 52,26 EUR/MWh.

Vidutinė „Nord Pool“ kaina paskutinę sausio savaitę siekė 144,98 EUR/MWh. Taigi, Lietuvoje elektros energijos kainų vidurkis sausio mėnesiui susiformavo ties 145,87 EUR/MWh. Pagrindinės kylančių kainų priežastys išlieka tos pačios – aukštos dujų kainos, geopolitinė situacija regione, hidrobalanso trūkumas bei permainingi orai.

Ateities tendencijos

2022 m. balandžio – liepos mėnesiais planuojami Baltijos regione esančių elektrinių remonto darbai. Tai turės stiprios įtakos balansavimo kaštams bei, tikėtina, stiprios įtakos kainoms „Nord Pool“ biržoje, kadangi importuojamos elektros kiekis didės. Nuo vasario 10 d. numatomi du orų prognozių scenarijai – labai šalti orai, kai oro temperatūra apie 10 laipsnių šalčio, arba žiemos pabaiga, kai vidutinė temperatūra bus apie 0 laipsnių. Nuo faktiškai susiformuojančių orų priklausys ir elektros energijos kainos. Vis tik vasario mėnesį ilgamečių kainų normų tikėtis nereikėtų.

DUJOS

Kainų tendencijos ir svarbiausios mėnesio vidurkiai

NORDPOOL birža

Gruodis	Sausis
96,15 € / MWh	92,91 € / MWh

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Lietuvos prekybos aikštelėje gamtinių dujų kainų indekso BGSI, fiksuojančio gamtinių dujų kainų pokyčius dieninių sandorių rinkoje, reikšmė sausio mėn. sudarė 92,91 EUR/MWh. Tai yra 3,4 % mažiau lyginant su 2021 m. gruodžio mėn. (96,15 EUR/MWh). Sausį biržoje stebėjome didelį kainų svyravimą, nuo 84 EUR/MWh iki 100 EUR/MWh. Tokie svyravimai susiję su rinkos dalyvių aktyvumu tam tikromis dienomis parduoti gamtinių dujų atsargas iš Latvijos Inčukalnio dujų saugyklos.

Tuo metu Europos dujų rinkose sausio mėnesį stebėjome ne tik stabilesnes, mažiau volatilias dujų kainas, bet ir ženklesnį jų kritimą, lyginant su praėjusių metų gruodžio mėnesio prekybos duomenimis. ICE ateities sandorių biržoje vasario mėnesio tiekimui Nyderlandų TTF indeksas susiformavo ties 84,50 EUR/MWh. Tai yra 27 % mažiau nei praėjusio mėnesio (sausio) kaina 115,76 EUR/MWh.

Sausio mėnesį Nyderlandų TTF indeksas vasario mėnesio tiekimui svyravo ties 80-96 EUR/MWh. Nepaisant smarkiai kritusių rusiškų dujų importo į Europą bei išaugusios geopolitinės situacijos dėl Ukrainos, nuo didesnio dujų kainų kilimo sulaikė du pagrindiniai veiksniai: rekordinis SGD importas į Europos SGD išdujinimo terminalus bei šiltesni žiemos orai šiaurės vakarų Europos šalyse.

Kalbant apie SGD, sausio 1-25 dienomis Europoje vidutinis išdujinimas iš Europos SGD terminalų siekė 3788 GWh/d, o tai yra 140 % daugiau nei pernai tuo pačiu metu. SGD importas į Europą šių metų sausio mėnesį yra aukščiausias istorijoje. Aukštesnės gamtinių dujų kainos Europoje bei mažesnė SGD paklausa Azijoje šios žiemos metu yra viena iš pagrindinių priežasčių rekordinio SGD importo į Europą.

Taigi, didesnis SGD importas į Europą bei mažesnė paklausa šildymui Europoje sausio mėnesį padėjo dalinai kompensuoti smarkiai kritusį rusiškų dujų importą į Europą. Rinkos analitikų teigimu, Rusijos „Gazprom“ dujų eksportas į Europą sudarė tik trečdalį lyginant su jo įprastiniais buvusiais srautais paskutinių kelių metų bėgyje tokiu metu. Nuo gruodžio 21 d. Jamalo-Europos dujotiekiu rusiškų dujų srautai buvo visiškai sustabdyti (šiuo metu dujotiekis veikia atbuliniu režimu), tuo tarpu ties Velke Kapusany tašku tarp Ukrainos-Slovakijos sienos dujų srautai buvo sumažinti iki 27 mln. m3 per parą, kai įprastai šie tranzitiniai srautai siekė virš 80 mln. m3 per parą. Tiesa, nuo sausio 24 d. pastarieji srautai „Gazprom“ nurodymu buvo padidinti palaipsniui iki 60 mln. m3 per parą savaitės bėgyje.

Europos požeminių dujų saugyklų sausio 27 d. užpildymo rodiklis krito žemiau 40 % ribos (39,65 %). Itin senka Nyderlandų, Vokietijos saugyklose esantis dujų lygis, kur rodikliai mėnesio pabaigoje atitinkamai siekė 27,49 % ir 38,03 %. Rinkos analitikų teigimu, pasibaigus žiemos sezonui Europoje, saugyklos gali likti ties 5-15 % užpildymu, kas reikštų didelį dujų poreikį pavasario-vasaros metu, siekiant vėl atgal jas užpildyti iki naujo šildymo sezono pradžios 2022 metais. Tai turės tiesioginės įtakos Europos dujų kainoms pavasarį.

Ateities tendencijos

Vasario mėnesio pradžioje ICE ateities sandorių biržoje Nyderlandų TTF indeksas kovo mėnesio tiekimui siekė apie 75 Eur/MWh. Kainų kritimą mėnesio pradžioje lėmė reikšmingai padidėję tranzitiniai rusiškų dujų srautai per Ukrainą, bei rekordinis išdujinimo rodiklis iš Europos SGD išdujinimo terminalų. Tolimesnę dujų kainų trajektoriją lems oro temperatūra bei dujų pasiūla Europoje tiek vamzdynais, tiek SGD. Dar ženklesnio kainų kritimo galima tikėtis pavasarį (balandžio mėnesį) pasibaigus šildymo sezonui Europoje.